IL HABIB

Joħroġ cull nhar ta tlieta, barra mil gimgħa il Cbira u il gimgħa ta Labsi.—L'imsieħbin ta Malta u Għaŭdex jisŭielhom, bil Posta b'collox, tliet xelini fis-sena, li jistgħu jitħallsu xelin cull erba' xhur, bil kuddiem. Ta Barra, jisŭielhom xelin actar fis-sena u jaħtieġ iħallsu għall'inkas bis sitt xhur fuk. Min ma javżax xahar kabel tagħlaklu is-sena, jirtabat għal oħra.—Ebda chitba li tasal f'idejn id-Direttur ma tarġa tirtadd l'ura.

Imżeŭŭak b'cull xorta ta daŭl, ta tagħlim, ta aħbarijet u ta mogħdija taż-żmien: imma dejjem nisrani u *ħabib tal-kalb.*

Proprietarju: il *Cumitat tal Għakda tal Appostulat tat-Talb,* li kankal u sejjer imexxi dan il kari tajjeb, għall gid tal Maltin.

Direttur: is-Sur Ġużè Muscat-Azzopardi (strada santa Lucija-numru 89.)

Amministratur: is-Sur Anġ Galea (str. Brittanica, numru 53).

Stamperija: *G. Muscat* (strada sant'Orsla, numru 213).

IT-TIENI SENA. IT-TLIETA, IL 20 TA JANNAR, 1914. NRU. 100.

Inbiercu b'kalbna collha il HABIB, gażetta bil Malti, u nirriccmandaŭħ lir-Reverendi Cappillani, biex ixerrduħ kalb l'insara tal Parroċċi taħħom, għax nistenneŭ minnu gid cbir.

Mil Belt, fid-19 ta Jannar, 1912.

† P. ARCI-ISKOF ISKOF TA MALTA.

« Malta Kadima. »

Il *Habib* ħabbar ilu ftit li ħareġ ctieb sabiħ bil malti fuk l-ekdem żmenijet ta Malta mictub mis-Sur Paŭl Bellanti b'għerf cbir. Da'l ctieb, l-aħħar għadd, 133, tal cotba tal *Mogħdija taż-żmien* tas-Sur Fonsu Galea, jinbiegħ tliet soldi biss u jisŭa mitklu deheb.

Fih 95 faċċata u stampat mill-isbaħ għand is-Sur Ġanni Muscat tat-triek ta Sant'Orsla. Fih ucoll bosta stampi actarx ta Okbra maktugħin fil blat u ta fuħħar kadim li sabuh haŭn Malta.

Billi cull ma nchiteb sa 'ssa fuk iż-żmenijet eŭlenin tal gżejjer tagħna, barra minn dac li chiteb Patri Manŭel Magri, Alla jaħfirlu, hu mictub b'ilsna barranin, daŭc li ma jafux jakraŭ ħlief bil Malti, jafu ŭisk ftit li xejn fuk dac li ġara u li chien haŭn daŭc iż-żmenijet.

Għalecc is-Sur Bellanti jistħokklu min jfaħħru u jifraħlu għax-xogħol sabiħ tiegħu u għall gid li se'r jagħmel billi jxerred da'l għerf man-nies ta Malta. Barra minn ħŭejjeġ oħra, dan jcun jisŭa sabiex mil-lum il kuddiem daŭc li jaħdmu fir-raba jitgħallmu chemm huma għżież il ħŭejjeġ li jiltakgħu magħhom fit-taħfir u minn f'loc ma jchissruhom jeŭ jarmuhom, jerfgħuhom, jeŭ jbegħuhom, jeŭ jatuhom il Museŭ.

Id-Direttur tal *Habib* ħajjarni nicteb xi chelmtejn fuk da'l ctieb. Ma għidtx le; iżda deherli li dac li għandi ngħid ngħidu f'darba ŭaħda, biex ma ndejjak il ħadd bit-tul, u għaliex ma ridtx li min jakra il *Habib* jaħseb li billi jakra dac li ngħid jien ma jcollux għaliex jakra il ctieb.

Mill-ismijet ta bosta għorrief barranin li jsemmi, jista' ŭieħed jitgħallem chemm cotba chellu jakra is-Sur Bellanti biex chiteb da'l ctieb; ma daŭn jista' ŭieħed jżid bosta oħrajn li chitbuhom il Maltin u li is-Sur Bellanti nesa jsemmihom. Għad li da'l ctieb mictub bil Malti safi u msoffi, l-ortogrfìa għajb li hi mħaxilfa chif giè giè, bħal ma kal id-Direttur tal *Habib*; iżda billi ctieb hecc sabiħ ma jibka'x ma jcunx stampat darb'oħra, nittamaŭ li fit-tieni ħarġa l'ortografìa tcun mseŭŭija chif jixraklu 'l ctieb.

Ŭaħda mill-isbaħ ħŭejjeġ li fih hi it-taksim tad-dŭiemes (okbra mħaffrin fil blat) fi tliet tifsiliet. L-ekdem huma tal-eŭŭel tifsila bil bitħa mdaŭŭra, bil kabar mdaŭŭar u bis-sakaf kurriegħa. Daŭn l-okbra m'hux għal chemm tiltaka' magħhom. Il għamla tagħhom takbel ma dic tal ekdem okbra ta Kangħân li il għorrief jgħidu li ħaffruhom bejn it-tielet u 't-tieni elf sena kabel Cristu.

Id-dŭiemes tat-tieni tifsila fihom il kabar mdaŭŭar, u 's-sakaf kurriegħa; iżda il bitħa tagħhom m'hix mdaŭŭra—maktugħa b'erba' rchejjen. Daŭn l-okbra jinsabu minnhom Malta collha. Ma cull mejjet chienu jkiegħdu fuħħar ta erba' għamliet: musbiħ għad-daŭl, żir għall-ilma, biekia u brajma għall-ichel.

Id-dŭiemes ta't-tielet tifsila ma humiex kodma daks l-oħrajn: fihom il kabar u 'l bitħa maktugħin bir-rchejjen. Haŭn minnhom Malta chemm trid. Is-Sur Bellanti semmiehom Sajdunin għaliex sab li jixbħu lil daŭc li chien hemm ma dŭar Sajdun (Sidone fil Palestina) Okbra ta di 't-tifsila seħħeŭ Malta sa chemm sirna nsara. Daŭc tal btieħi cbar u l-okbra cbar actarx huma ekdem. Mil fuħħar u ħŭejjeġ oħra li nsabu fihom, l-okbra tat-tielet tifsila donnu li chienu jidfnu fihom minn xi erba' mitt sena kabel Cristu l-haŭn.

Il fuħħar kadim ta Malta hu ta bosta żmenijet. L-ekdem, ta kabel żmien il Fenici, jintgħaraf mil ħżuż li fih. Jinsab fil għerien u fil ħruk tal blat, bħal *Bur Megħeż* (Bur-il-mogħoz), fil bini tal *Ħaġar Cbir*, bħal *Ħaġar kim*, l-Imnajdra, Cordin, Ħal Saflieni, il Ġgantija, ix-Xeŭchija u xi mchien ieħor. Fil Museŭ tal Belt hemm vitrini mimlijin bih. Hemm imbagħad fuħħar ieħor kadim bla ħżuż u ta għamla oħra, li jsibuh fl-okbra maktugħin fil blat jeŭ dŭiemes. Min jifhem ma jħallatx da'l fuħħar malti ma l-ieħor ta kabel il Fenici u ta l-ekdem żmenijet; u l'ankas jħallat iż-żir tas-Sakkajja li hemm il Museŭ, li mil għamla u 't-tiż-ŭik tiegħu juri bid-dieher li hu tal Kabili (Berbrin tan-naħa tal Argiel) u m'hux tal Kangħanin bħal ma kal is-Sur Bellanti. Żjar bħalu mimli bihom il Museŭ tal Argiel. Iż-żir tas-Sakkajja ma sarx Malta. Chif u meta giebuh? Sa 'ssa ma nafux. Iżda nafu li ma għandux x'jaksam ma' l-egħrejjen (Għeriexem) li chienu jgħammru fihom in-nies eŭlenin ta Malta eluf cbar ta snin kabel, meta ħalleŭ il għerien u kabel ma bdeŭ jibnu id-djar.

Hemm ŭcoll fil ctieb l-haŭn u l-hinn xi ħŭejjeġ oħra li ŭieħed ma jakbelx fukhom ma dac li jgħid is-Sur Bellanti; iżda ma dan collu jixrak li il għerf li fih icun magħruf minn cullħadd, għaliex għalina da'l ctieb hu mill-isbaħ cotba li sa 'ssa nchitbu mil Maltin għall Maltin u fuk Malta tagħna il ħanina.

N. TAGLIAFERRO.

Il Għodŭa

(FIR-RHULA)

Ix-xemx tielgħa! Liema ħeġġa,
Liema ferħ ma cullimchien!
Isellmulha l'art u is-sema
Lis-sultana tal ħolkien.

Leŭn il ŭarda id-dija taħħa
Timla is-sħab, tmiss il għoliet,
Fuk ir-rħula, fuk ir-raba
Tixħet beŭsa mis-smeŭŭiet.

Ix-xemx tielgħa! Kalb is-siġar
Jibda il għana tal għasfur;
Dlonc jittajjar, jifli rixu,
Bil ferħ kalbu kiegħda tfur.

Tibda il għanja tan-nissieġa,
Tibda il għajta tal bejjieħ;
Mat-triekat in-nies tixtered,
Jibda ix-xogħl ŭara il mistrieħ.

Bil moħriet—is-sicca tiddi
Bħala fidda—fuk spallejħ,
Jeŭ b'li mgħażka il bieżel bidŭi
Lejn il għalka imidd riġlejħ.

Tisma il leħen tal inqŭina,
It-tŭerżieka tas-serriek,
Iż-żarżira tar-raddiena,
B'dakk il ŭatal tidŭi it-triek.

Collox jarġa jieħu il ħajja
Hecc chif tarġa fukna ix-xemx:
Tifraħ biha il ħlejjak collha,
Min ma iħossha fl'art ma hemmx.

Fuk id-dudu li jitkagħŭeġ
Kalb it-trab, fuk il ħaxix;
Sa fil kieħ tal baħar tinżel,
Rocna imdallma ma tħallix.

Inbiercuc, ja xemx, ja bidu
Ta cull hena tal ħlejkiet:
Jecc int sbejjħa, x'icun Alla
Illi kegħdec fis-smeŭŭiet?!

DUN CARM.

Il Għar ta Betlemm

fejn tŭieled Sidna Gesù Bambin.

Il għar, fejn tŭieled Gesù Bambin, chien għar minsub għar-rjeħ u għat-tempesti, micsi bil ħaxix u mdaŭŭar bil csuħa tas-silġ.

Dan il għar dari il barra minn Betlemm mal mitejn pass; iżda billi mbagħad bneŭlu ma dŭaru il Conventi tal Franciscani, tal Grieghi xismatici u tal Armeni, għakkduħ mal blejta.

Bħalma il Kabar ta Cristu illum il ġurnata jinsab f'Basilica gŭappa, hecc u xejn ankas il għar ta Betlemm daż-żmien jinsab f'Basilica mill'isbaħ tat-Terra Santa.

Din il Basilica hi sura ta salib latin u hi mkassma f'ħames navi. Hi tŭila mas-26 kasba u ŭiesgħa dakka ta tlittax. Fiha 48 colonna mkassmin ma tulħa. Tafux chemm

huma sbieħ! Is-sakaf tal Basilica hu għamla ta għar: m'hux ħelu ftit!

Il għar hu ftit u xejn l'isfel. Biex tinżel fih hemm żeŭġ turgien li jibdeŭ minn ħdejn l'artal il cbir tal Basilica.

Il għar għadu bħalma chien: ma messeŭh xejn. Hu tŭil xi ħames kasab, ŭiesa xi tnejn u għoli xi ŭaħda u nofs nieksa.

Li chiecu ma fihx ħafna lampieri jixilgħu dejjem lejl u nhar, chiecu mudlam seŭŭa!

Il ħitan tal għar ta Betlemm huma micsija bir-rħam abjad u bir-racmmijet. Il kiegħa tal art hi micsija bil ħaġar prezzius, bħallichiecu bid-diaspru u bil porfidu.

Fil kiegħ tal għar, in-naħa tal lvant, fuk irħama bajda, tiddi cheŭcba tal fidda miżgħuda ucoll bil ħaġar prezzius. Ma dŭarha fiha mictuba daŭn il chelmiet: *Hic de Virgine Maria, Jesus Christus natus est.*» Jigifieri: *Haŭn tŭieled Gesù Cristu mix-Xebba Maria.* Daks erba' passi il hinn, fil lemin, hemm artal. Dan jinsab seŭ-seŭŭa fejn chienet il maxtura, li fiha il Madonna kegħdet il Binha Gesù imŭieled: *Et reclinavit eum in præsepio.*

Issa għandcom tafu li il maxtura chienet inforrata bl'injam. Dan l'injam illum il ġurnata jinsab f'*Santa Maria Maġgiuri* ta Ruma, iżda il maxtura tal ħaġar għadha fil għar ta Betlemm, fejn chienet.

U min jista ifisser x'iħoss, x'iġarrab in-Nisrani f'dan il għar imkaddes! Ngħid għalija, mita chelli is-sabiħa xorti ninżel geŭŭa fih ġarrabt ġô kalbi ferħ, hena, faraġ, ħleŭŭa u għaxkat li ma nistax infissirhom bil lsieni. Ŭisk actar xħin gibt kuddiem għajnejja il Milied għażiż ta Gesù.

Stħajjiltni kiegħed nara f'dic il maxtura fuk ftit tat-tiben tarbija ċchejcna, ħelŭa u sabiħa: ġbinha tal avorju, ħaddejjha żeŭġ ŭardiet, għajnejha żeŭġ cŭiecheb, fommha oħla mill għasel. Iżda, ja ħasra, f'li stess ħin nismagħha tibchi, tingħi u tolfok: titlobni natiha kalbi: *Præbe, fili mi, cor tuum mihi.*

Deherli li kiegħed nisma l'Anġli icantaŭ bi ħleŭŭa tal genna. Tifħir ll'Alla fil għoli tas-smeŭŭiet u mistrieħ fl'art lill bniedmin ta rieda tajjba! Oħ, x'xorti chelli li nara il Gesù Bambin jitŭieled mil ġdid f'idejja fil Għar ta Betlemm, fil ħin tal consacrazioni, ŭakt li cont hemm kiegħed inkaddes! Bisŭit il maxtura, tliet passi fil bogħd, hemm l'artal tal Magi.

Hemm chien li il Magi xteħtu għarcopptejhom, taŭ kima lill Gesù Bambin, aduraŭh, bisulu riġlejh, talbuħ il barca tiegħu u taŭh il mirgŭin, id-deheb u il morr.

Issa, biex naticom ħiel bla nukkas tal għar ta Betlemm, ngħidilcom chelmtejn oħra.

Mill'istess għar tgħaddi minn mogħdija dejjka, tinżel xi targiet u issib ruħec f'għar ieħor, li fih artal b'incŭatru, fejn l'Anġlu kiegħed ikajjem il San Ġusepp. Għax jingħad li haŭn chien San Ġusepp, mita deherlu l'Anġlu u kallu biex jaħrab għall Egittu bil Madonna u bil Bambin.

Il għar ta San Ġusepp jinfed għal għar ieħor usa' minnu, msejjaħ tal Innocenti. Għax jifmhu li katieħ ommijet inħbeŭ fih bit-trabi tagħhom, biex jeħilsuhom mil meŭt, iżda il biċċa inchixfet u daŭc it-trabi geŭ maktula f'dan il għar.

Mil għar tal Innocenti issib ruħec fil għar ta San Ġlormu.

Dan il għar fih żeŭġ artali: il ŭieħed, fejn indifen San Ġlormu; l'ieħor, fejn indifnu Santa Paŭla u bintha Santa Eŭstochia.

Dan hu fuk-fuk il ħiel tal għar ta Betlemm, fejn tŭieled Sidna Gesù Bambin. Li, scond il cliem tal Profeta Isaja, hu il gloria tal Libanu, il ġmiel tal Carmelu u tas-Saron, il Legislatur li fetaħ lil gens tal bniedmin collha it-triek tal paci u tal ħniena.

Bħalma fil Kabar ta Cristu issir cull-jum il procissioni, hecc ucoll fil Għar ta Betlemm issir ucoll cull-jum il procissioni.

Iżda jecc f'Gerusalemm tħoss kalbec micsura bil għali, haŭn tħossha imfaŭŭra bil ferħ.

Għal lum biż żejjed: darb'oħra, jecc Alla jislifna il għomor, nitchellmu mil festa tal Milied geŭŭa Betlemm

DUN XAND.

Tuissijet fuk is-saħħa.

(*jakbad fuk il għadd 95*)

Ŭegħidt li għandi nissocta fuk il ħtieġa li tant il ġuvni chemm ix-xebba għandhom icunu imrobbija *fil biża t'Alla.*

Tistenneŭx minni li sejjer nagħmlilcom xi priedca; din inħalliha għar-religiusi li jafu ŭisk iżjed minni chif jitħadtu fuk il ħŭejjeġ tar-ruħ. Jena nibda mil ġuvni u ngħid li it-trobbija tiegħu, biex icun galantom u jista' igħix bil paci ma martu u uliedu, għandha tcun scond ma irid Alla Dan jigifieri illi minn ċcunitu għandu icollu principji tajjba, igib kima ll'ommu u il missieru, iħobb il paci ma ħutu, igħin il proxxmu tiegħu u fuk collox iħobb u iservi ll'Alla li ħalku.

Dan it-tgħallim għandu jeħdu l'eŭŭel minn għand ommu u missieru, mbagħad mil cunfessur, mil catechista u mil cappillan. Daŭn għandhom inisslulu f'kalbu l'imħabba u il kima lejn Alla, lejn il proxxmu u lejħ innifsu, billi ifehmuħ x'in huma il fidi, il carità u li speranza, u igħallmuħ chif jesercitahom: mhux bil cliem, imma bil għamil tiegħu. Min icun imrobbi hecc minn żgħuritu, min jersak għas-sagramenti, u min jaħrab il vizzi li jena semmejt darb'oħra, jecc xi darba jakbad it-triek ħażina, fil mument jarġa l'ura, għaliex il cunxenza tniggżu u turiħ li mhux jagħmel is-seŭŭa. Il galantom minn żgħuritu jibka galantom fi cburitu. Ja xebbiet, hecc għandu icun il għarus li tagħżlu, biex ġurnata ma jibdielcomx u biex tgħixu cuntenti f'din id-dinja u fl'oħra ucoll.

U xi ngħid mix-xebba? Din actar tiġbed min-naħa t' ommha mil ġuvni. Għalhecc mita l'omm tcun bil għakal, mara tajjba, tal cnisja u ta darha, ix-xbejba actarx toħroġ imrobbija fil biża t'Alla; u, jecc tieħu l'istat, tcun minn daŭc in-nisa li ihennu id-dar u li icunu ta għajnuna u ta gid il żŭieġhom.

Jecc, mil banda l'oħra, l'omm ma tcunx taf trabbi, u iżjed jecc tati ll'uliedha eżempiu ħażin, bintha actarx ma toħroġx aħjar minnha, għax il proverbiu igħid: «bint id-debbail gerejja jecc ma tieħux l'eŭŭel is-sena, tieħu li gejja.» Melà, ja ġuvni, kabel ma titfa għajnejc fuk xebba, (għax tagħmel ŭisk ħażin li iggennen xebba u mbagħad ma tieħodhiex) ara seŭŭa bint min hi, chif in hi mrobbija, chif għaxet sa dac in-nhar, u saksi lil min jafha seŭŭa; mbagħad itlobha ll'ommha u lill missiera. Tgħaġġlux tintrabtu ma min giè giè, għax minn dan jiddependi il hena jeŭ il għaŭġ għal għomorcom collu. Tiżżeŭŭġux bil ħotba, imma fittxu ŭaħda minn pajjiżcom biex tistgħu tafuha tajjeb. Il ħuttaba, mhux fiż-żŭieġ biss, imma f'collox, ifittxu il klieħ taħħom u mhux il gid ta min icun sejjer intrabat. Il proverbiu talian igħid: «*Moglie e buoi dei paesi tuoi;*» jigifieri: il mara u il bhejjem ħudhom minn pajjisec, biex tcun taf x'in huma.

Mita iż-żŭieġ jirnexxi, il mara u ir-ragel isibu il cuntentizza taħħom u darhom tcun tixbaħ il genna tal art; imma jecc ma jirnexix, mħabba li l'għażla ma tcunx magħmula bil għakal chif għidtilcom, allura ma isibux paci għal għomorcom collu u darcom tcun tixbaħ l'infern tad-dinja, u il guai għalicom u għal uliedcom icun cbir tas-seŭ għax ma jistax jisseŭŭa.

Jena nixtiek li cull min jitħajjrr għaż_

GAETANO GAUCI TRAMBLETT LL.D.

L'AHHAR ASSALT (7)

TAL

Forti San Michiel

(*traduzioni ta Ġanni Sapiano-Lanzon*).

—Aħna, ibni, Patri Vitale u Fra Tibaldu; u ġà ilna ħafna nitħabtu biex inkajjmuc. Isa, kum... inchella ma naslux fil ŭakt.

Malli il Patri spiċċa din l'aħħar chelma, sparat bomba minn Cordin: ħabtet ma't-tieka tal Cunvent, kalbet il lampier u chissret iż-żġieġ collu li chien hemm bil ħoss cbir li għamlet.

Għal dan il ħoss *Barabba* kam u libes malajr il curazza b'corla cbira; u bil mazza fuk spaltu ħareġ il-barra ma Patri Vitale u Fra Tibaldu, liebes hu ucoll bil curazza u b'mannara ħoxna f' idu; staksa x' sinjal hu dac il ħoss tat-trombi u tat-tnabar, u kalulu li il Forti San Michiel ma idumx ma jaka' f'idejn it-Toroc, u li il Maltin kiegħdin jitolbu għajnuna; mbagħad marru it-tlieta f'salt igħaġġlu chemm jifilħu lejn dac il-lôc.

IV.

Il Cnisja ta San Laŭrenz chienet bil bŭieb miftuħa beraħ u micsija collha bid-damasc isŭed: fuk l'artal maġġur, li chien donnu ħuggieġa ŭaħda bil ħafna xama li chellu mixgħul fuku, chien kiegħed fil għoli il qŭadru tal Madonna ta Filermu u taħtu crucifiss tal injam — xogħol ta Donatellu, scultur famus minn Firenze—f'riġlejn dac il crucifiss chien hemm ingastata biċċa mil veru linju tas-Salib imkaddes.

Fuk iz-zuntier tal Cnisja chien hemm bil ŭiekfa il Cappillan Dun Dovic Fava, liebes li spellizza u li stola; u chellu ħdejħ abbati, li cultant chien ineŭŭillu is-satla tal ilma mbierec biex ibill fiha l'aspersorju.

L'imsejchen Dun Dovic fil ġranet ta kabel, fil ħorox assalti tal Forti ta Castilja, chien tilef il ħuħ u żeŭġ nepputijet.

Daŭc li chienu igħaddu minn hemm biex imorru jitkabdu, chienu jekfu għal ftit kuddiem il Cnisja, ibaxxu rashom, iroddu is-salib, mbagħad igħidu f'kalbhom talba u jibkgħu sejjrin. U Dun Dovic chien jarfa idu, iberichom u igħidilhom bil mod: «Alla jekaf magħcom, aħŭa tiegħi.»

Mita Patri Vitale, Fra Tibaldu u *Barabba* ŭaslu hemm, dan tal aħħar ma riedx jekaf; imma Patri Vitale gibdu minn driegħu, u kallu: «L'ilma mbierec u il barca ma jagħmlu ħsara lil ħadd: minn haŭn sa qŭart'oħra tista' tmur għand il mniegħel bħal chelb:— rodd is-salib għall' inkas! »

Barabba obda u radd is-salib, u xħin ra il Dun Dovic kiegħed iħares lejħ bil ħniena u ibiercu, ħass kalbu tingħafas u bida jibchi.

Patri Vitale, intant, resak lejn il Cappillan ichellmu f'ŭidnejħ; u dan rafa idu u bierec il cullħadd fl'isem t'Alla, fil ŭakt li 'n-naħa l'oħra chien kiegħed Fra Tibaldu jistenna hu ucoll il barca tiegħu.

Mbagħad semgħu fil bogħod tant għajjât cbir ta nies li chienu kiegħdin jibcu u jitolbu ajjut; u it-tlieta f'salt kabdu it-triek u bakgħu sejjrin.

Il Cnisja ta San Laŭrenz chienet kiegħda tintila bil mejjtin ġmielha: fost daŭn il mejjtin chien hemm żeŭġ Cavalieri taliani, Alessandru Scarampo u Pompiliu Savelli: l'oħrajn chienu actarx collha suldati maltin.

(*Jissocta*)

żüieġ jakra u itigħem tajjeb dan il ftit li għidt, u hecc forsi icunlu ta għajnuna kabel ma jitgħallak għal għomru.

Xtakt inüieġeb lil xi ħadd li staskieni: Liema hu l' aħjar tiżżeüüeġ jeü tibka' għażeb ?

Darb'oħra nirrispondiħ, għax illum diġà taüüalt biż-żejjed u id-Direttur tal *Habib* jincorla.

(*Jissocta.*) L. MANCHÈ.

Ma dûarna.

—Üaħda mil festi tal Cnisja chif nixtiekuhom aħna hi dic li issir, cull sena, fil Bażilica ta Portu Salvu (*San Dumincu* tal Belt), għeluk it-tmien ti jem tat-*Tre Re*, lill'*Isem Imkaddes ta Gesù*, bid-dehen u it-tħabric tar-Reverendu Patri Ambroġ Vella, Sacerdot maħbub minn cull-ħadd għall'imgiba u l'educazioni tiegħu, chif ucoll għall ħrara u is-serietà li bihom jaħdem fil Kasam ta Gesù Cristu. Din is-sena, mbagħd, iltaka' collox ma collox: jigifieri, l'eüüel nett, il panigircu tal Patri-Majjistru Falzun (ħleüüa ta cliem u għerf li isaħħar, minsugin b'tagħlim li jiftaħ il moħħ u iserraħ il kalb); üarajh, il mużica tas-Sur Mast Ġuseppi Carüana (ħleüüa u għerf oħra, l'actar fit-*Tantum ergo*, li, bla ma jicser il chelma mkaddsa tal Papa, ma haünx ieħor li jista' jokgħod kuddiemu); u, fl'aħħar, id-devozioni u il ġabra tal Fratelli ma düar l'artal fejn saret il funzioni. Għal min jifhem u iħoss il kima u il faraġ tar-Religion Cattolica, chien hemm tas-seü għaxka, chif għaxka chien hemm ucoll fit-Tkarbina ta filgħodu.

— Il ħabib tagħna Levanzin, illum il ġurnata mlaħħak Professur f'üaħda mill' akūa Universitajjet tad-dinja, raġa chitbilna nhar l'erbgħa li għaddeü, biex jatina l'aħħar aħbarijet tiegħu. Li aħna nifirħu mita naraüħ tiela il-fuk bis-siegħat, kalulna hu stess, actar minn darba; u naħsbu li jiraħ cuil Malti mita jisma' li mhux biss fil bliet il cbar tal America hu miżmum bi Professur kaüüi tad-*Dietologia*, imma li dan il għerf ġdid kanklu u ħolku hu. X'inhi id-*Dietologia* fissirna drabijet oħra.

—Xorti sabiħa ! Is-Sur James Henry Wyott, ingliż ta 56 sena, li għamel 40 minnhom impiegat it-Tarzna, chien imüieled Protestant u hecc għâx dejjem, għad li għandu üieħed minn uliedu mhux biss Cattolicu, imma fl'Ordni tal Cabuccini.—Miet fil 5 ta dan ix-xahar, ir-Rabat ta li Mdina, fejn chien jokgħod; u chellu ix-xorti jitgħammed, chif hu stess talab, ftit tal hin kabel ma radd ruħu ll'Alla. Għall'imgiba tajjba tiegħu, chien maħbub minn cull-ħadd; u dan deher fil funeral li sarlu geüüa il Parroċċa ta *San Paül Barra*, fejn giè midfun. Alla jatiħ il Genna.

—L'articlu fuk il *Manietiżmu*, li hu stampat u lest, inħalluħ għal darb'oħra, għax, għad li ma għandux x'jaksam maħħom,ma 'rridux nidħlu bejn il basla u kixritha. Aħna ħarisna lejn il qūistioni minn banda oħra u nixtieku niġbdu għalina.

—Niżżu-ħajr lid-Direttur tad-*Devot ta Maria*, li għoġbu jibgħatilna l'eüüel ħarġa ta din is-sena. Għidna drabijet oħra li dac hu kari ta fejda cbira u mhux ta b'xejn li ilu joħroġ 26 sena.

—Niżżu-ħajr ucoll lir-Reverendu Canôncu Dun Pietru Paül Borġ, D.D., tas-*Sermo de libertate Ecclesiæ ab Imp. Constantino donata*, li, billi ma conniex smajnieħ fl' *Accademia tac-Centinariu Costantinian*, chellna xeüka cbira li nakraüħ; u nifirħulu tas-seü, għax niseġ, chif conna nistenneü minnu, l mal għorrief għandu fama cbira, discors ta onur għaliħ u għal din il Gżira.

—Niżżu-ħajr, fl'aħħar nett, lill Monsiniur Canôncu Hili,li, bħad-darba l'oħra,irregalana is-*Siegħat ta adorazioni* għax-xahar ta frar. M'hemmx bżonn intennu li aħna ngħożżu üisk il chitba ta Monsiniur Hili, Sacerdot għaref u ħaddiem li ma ifittexx ħlief il gid tal erüieħ.

—*L'Antichitajjet tagħna*, articlu sabiħ tas-Sur Micallef-Goggi, icollna nħalluħ għall gimgħa id-dieħla, mħabba in-nukkas tal üisa, chif ucoll l'articlu tas-Sinjurina *A. S.* u tant oħrajn. Jecc, bil għajnuna t'Alla, jirnexxi il ħsieb li għandu il Cumitat tal *Unjoni Cattolica*, din id-dieka tan-nukkas tal üisa ma indumux ma 'nneħħuha.

—Sbieħ u ħelüin üisk l'Almanacchi li għoġbu jibgħatilna is-Sur Üigi Mercieca (Strada Teatro, Numru 48, haün il Belt, kuddiem il Piazza) bħala Agent għall Malta tal *Inbid San Rafèl*; u niżżuħ-ħajr b'kalbna collha. Dac l'inbid nafu x'irodd,l'actar fid-debbulizzi ta üara il mard; u nirriccmandaüħ 'lil cullmin jista' jagħmel użu minnu.

—Nirringrazziaü il Cumitati taż-żeüġ Baned tagħna tal Belt, il *King's Own* u il *La Vallette*, talli għoġobhom jistidnuna, dic għall *Ballu* li chellha nhar il ħadd, fit-8 u nofs ta fil-għaxija, u din għat-*Trattenimenit* u għall *Commemorazioni* ta Verdi, li chellha nhar il ħadd ucoll, fil 5 u nofs ta fil għaxija u fid-9 ta bil lejl. Aħna dejjem għidna li *La Vallette* u il *King's Own*, chif in huma diretti u miżmumin b'dac il lussu ta strumenti, uniformi u circoli taħħom, jagħmlu unur lil cull belt tal Eüropa, l'actar mita üieħed jokgħod jaħseb li ma għandhom ebda għajnuna mil Gvern.

Minn gimgħa għal oħra.

9 ta Jannar. Is-sur Mattei, li chien telak b'sebgħin ruħ miegħu għal Canada, x'sar minnu? Għenelli jicteb lil ġurnali biex jgħarrafna chif kegħdhom. Is-schiet tiegħu ibażżagħna üara da'ż-żmien collu. Is-schiet, igħidu, aħjar mil cliem, imma haün hu agħar. Üara il flus li ħa mil Caxxa talli tchixxef jecc il Canada chienx jgħodd għal Maltin li jeħtiegilhom ifittxu ix-xogħol f'art oħra, il pajjis għandu l'jedd collu icun jaf chif sabu ruħhom daüc l'*emigranti*, u's-sur Mattei iddmir li jgħarrfu b'collox, seü chemm jecc huma ħabtu tajjeb u seü chemm jecc giethom mgħarrka.

—Daħlet il port biċċa tal güerra germaniża, il *Hansa*, gejja minn Lixandra u Serkusa, u titlak għada.

—Fix-xahar ta Dicembru tüieldu Malta 517, minnhom 260 rgiel u 257 nisa, u mietu 456, minnhom 226 rgiel u 230 nisa; Għaüdex tüieldu 31 u mietu 63. Ma tul is-sena li għaddiet tüieldu Malta 6,388, minnhom 3,301 rgiel u 3,087 nisa, u mietu 4,506, minnhom 2,353 rgiel u 2,153 nisa; Għaüdex tüieldu 841 u mietu 495.

10 ta Jannar. Dac in-nhar li miet il President Carbone, igħidu, li il Curunell Biancardi, id-Düanier il mejjet, chien għaddej minn Strada Riali u tcaża mux ftit li ħadd ma għalak nofs bieba għaliħ. Imma chemm chien jitcaża actar, li baka ħaj, jara li fil Consill ma saret ebda tifchira ta Sir Giuseppe Carbone, għad li għal bosta snin chien il Vicipresident tiegħu ? Din hi id-dinja ! Tmut u ankas ismec ma jissemma iżjed. Aħseb għal hemm, għax ta haün collox jispiċċa; għana, gieħ u foħrija tan-nies, collox duħħan. B'dan ma 'rridux ngħidu li, meta nfetaħ il Cunsill, ma naksulux lil Sir Giuseppe Carbone,bli ma għamlux tifchira tiegħu, chif mdorrijin jagħmlu maddinja collha meta imut il President. Liema kima għandhom tagħhom, jecc għal sieħibhom juru hecc ftit li xejn ?

—Fuk il ġurnali sar ħafna tgħemgħim għal Camra tal Cummerċ, għax katgħet kasir lis-sur Mizzi tal *Gazzetta di Malta* fuk il *progett* li chien għamel biex titüakkaf Cumpanija ta Vapuri bejn il Maltin u tieħu taħt idejjha il valiġġa għal barra. Xi ħadd saħansitra ħaseb ħażin fiha, li għamlitu għax ma jakbilx lil xi *Membri* tagħha li jaħdmu lukha, billi huma Agenti ta Cumpaniji oħra.

12 ta Jannar. Jingħad li il Caffè tar-Regina üaslet siegħtu u li minn flocu sejjrin jintagħtaü għal cafenijiet il ħüienet li hemm taħt il Loġġa, mal genb il üieħed u l'ieħor tal bieb tal Biblioteca. Jecc hux tasseü jeü le ma nafux, imma il biċċa li taü is-sensja minn daüc il ħüienet, li kegħdin collha magħlukin, igagħluna naħsbu li ix-xniegħa m' hix ċajta. Lil ħafna ma ngħoġbotx di'l biċċa, għax il Cafè tar-Regina donnu maħluk biex üieħed jgħaddi siegħa, l'actar fis-sajf, meta ix-xemx tgħib u titkankal iż-żiffa.

—Iż-Żejtun sabu mejjet ġo daru xieħ ta 70 sena. Ġarruħ l'Isptar ħalli jaraü biex miet.

—Il ġurnali għadhom iħakkuha mal Curunell Engerer, il Cap tal Posta, talli għajjarhom üakt il pranzu, li għamlulu il Borsa xi ħbieb tiegħu u fosthom id-Diretturi tal « Malta Herald » u tal « Gazzetta di Malta ». Dan kallu li semgħu b'üidnejh jiccundanna dac li il ġurnali chienu iccundannaü kablu. U mela ch'f sata igħid li daüc tal ġurnali ħsiebhom li jimleü il ġurnal u ma tridx tati üiden għalli igħidu ?

14 ta Jannar. L'Iskof ircieva ittra mil Maltin ta Gorfù, li bagħtu jiżżuħ ħajr talli bagħtilhom lil Dun Anton Galea LL.D u jitolbuħ li iħallih magħhom għal dejjem. Kalulu li minn chemm ilu hemm hu bosta, li chienu ilhom mbegħdin mil Cnisja, illum kegħdin jersku colljum jitkarbnu u it-tkarbin joctor minn ġurnata għal oħra. Dac li kabel chien jidhrilhom ħaġa tkila, illum għal chelma ħelüa ta Dun Anton sar għalihom ħafif u jagħmluh bil kalb. U aħna niżżu ħajr l'eüüel lil Alla, talli għoġbu jibgħatilhom kassis mimli bil ħrara u bl'imħabba tiegħu, u mbgħad nifirħu ma Dun Anton tal gid, li bil għajnuna t'Alla għamel lil daüc l'insara ħutna.

15 ta Jannar. Daüc l'erba' bcejjeċ tal güerra mil akūa, li conna għidna f'numru ta kabel li għandhom jagħmlu daüra fil Mediterran u iżuru il port tagħna, sejjrin jitilku minn Portland għada. Id-*Devonshire*, li chellha tigi haün għal aħħar tax-xahar biex tidħol il bacir, sejjra tisseüüa l'Ingħilterra.

IL HABBÀR.

Chitbulna:—

I.

Għażiż sur Direttur tal *Habib*,

Nitolboc li tieħu ftit tal pacenzia u takra din l'ittra li għerfixtha chif naf u mill'aħjar li stajt; jen naf li f'daün il ġranet tal Milied inti tinsab imħabbat üisk għaliex għal chemm inti ma tafnix, jen nafec tajjeb; u naf ucoll f'occupazioni li għandec f'daün il ġranet; imma jen ucoll minn dan il bogħod collu ninsab tant ferħan, li üara disa' snin li ili niekes mil maħbuba patria tiegħi li hi Malta katt ma żidt rajt festi tal Milied u ilbieraħ üara disa' snin chif ġà għedtlec chelli ix-xorti li nara issir il kuddiesa ta nofs illejl: chellna ucoll il Missiunariu Patri Lanzon Gesüita li gira u ħabrec l'Africa u l'Algeria collha, għal dakstant irrid infisser ruħi jaf x'igħid u jaf ifiehem lin-nies ta dan i villaġġ li huma tant ebsin fil fehma taħhom, li ma iridux jafu b'Religion għax chif igħidu huma li min hu għaref ma ifittexx, ir-Religion, din tajjba għall'iniurant għax jemmen cullma igħidulu il kassisin. Għal dakstant

Patri Lanzon għaraf tant jitchellem tajjeb fuk din il biċċa li actarx għamel xi frott cliemu. Insomma ŭasal nofs il-lejl u il Cnisja intliet bin-nies: chien hemm forsi 40 ruħ, għax taħsibx li il Cnisja ta dan il villaġġ hi xi tempiu cbir bħal tal Mosta, art tŭelidi, li l'ankas hu daks is-sagristija; insomma ħarget il Kuddiesa u bida il *Kyrie eleison*, tcanta minn xi 10 nisa, u aħna, tliet irgiel, nagħmlu għal taparsi il baxx. Cont jen u il Kassis tal villaġġ u ŭieħed ragel tar-ruħ jismu Contant, din hi il festa collha: fl'*Offertoriu* tcanta ucoll dan il cant:

Nöel, Nöel, cri d'espérance
Il est à nous l'Emmanuel.
Chante Israel ta delivrance:
Jesus est né, Nöel, Nöel.

Insomma biex ma ntaŭŭalx ŭisk chien lejl ta ferħ għal chemm fil fakar u fiċ-ċcunija ta Cnisja li għandna; imma, jaħasra, x'differenza ħdejn Malta tagħna. Fejna dic id-devozioni lejn Gesù Sagramentat? Fejnhom tant devozionijet oħra li għandna f'Malta? Mita ngħidlec din biż-żejjed biex tifhem collox. Ŭara li tkarben is-Sacerdot li chien ikaddes, dar biex ikarben in-nies li riedu jitkarbnu; imma x'nies, nies, conna bejn irgiel, nisa u tfal, 13 ir-ruħ, jigifieri 5 t'irgiel u 8 nisa, ħaġa li taksam il klub tal insara. Fuk din l'affari biż-żejjed ghax nispera li fhimtni x'irrid ngħid? Irrid ngħid li intom li għandcom ix-xorti sabiħa li kiegħdin f'Malta tagħna itolbu lill Gesù Sagramentat għalina. Taħsibx li il frustieri li geŭ minn barra għall Cungress ta Malta stagħġbu għal xejn?... Ngħid li jistagħġbu, fejn katt raŭ f'pajjiżhom, għax nissoponi li ankas f'Lourdes ma raŭ li raŭ f'Malta. Xejn ma bakgħali xi ngħidlec iżjed ħlief li nselli għalic mil fond ta kalbi u natic is-sena it-tajjba, u nixtieklec cull gid u barca fuk din l'art u għomor tŭil biex tcun tista' taħdem dejjem iżjed għall gid ta ħutec il Maltin u nixtieklec ucoll il hena tas-sema fejn nispera li għad niltakgħu lcoll flimchien incantaŭ il ħniena t'Alla.

Għoddni dejjem
il ħabib tiegħec
PACIFICO FELICI.

II.

Sur Direttur,

Jecc il bdieŭa għadhom ighergru fuk chif għandna naktgħu it-târa, jiftacru li mita ittarajna u sibna id-differenza, ix-xerrejja ma riedux iħallsu fuk dac il cont, u huma reġgħu cedeŭ li jitħallsu chif riedu huma; haŭnhecc jidhirli li ma għandux tort il piżatur. Ħaġa oħra: bejn il bejjèħ u ix-xerrej, hemm il ħuttab; u aħna ma nistgħux niftehmu maħhom chif naktgħu it-târa, għax ix-xerrej ma jidher katt. Allura icollna naktgħu fuk l'użu, li cullħadd jaf chif in hu.

Ħemm bżonn ucoll li il gabillott jokgħod attent: 1) f'idejn min jitlak il polza; 2) li jieħodha hu minn għand il piżatur; 3) li jieħodha hu għand ix-xerrej, sabiex ma jista' jitkarrak katt, katt: 4) li mita jitħallas, jarġa imur għand il piżatur jivverifica il cont. U mita jagħmel hecc, icun sgur fis-sôd u ma jitkarrak katt.

Għallum aħjar biż-żejjed: u min irid igħid xi ħaġa jitcbilna direttament.

Natic il festi it-tajjba.

Fl'4 ta jannar, 1914.

ANDREA DE LEONARDO P.P.

III.

Victoria B.C.
2627 Bridge st. Canada 24th Dec. 1913.

Għaziz Direttur

Ntolboc buona grazzia tiach li ech ghandech piacir iggibli dina littra fil giurnal tiach, (Il Ħabib) dach li ghandi ixxorti li kiead nakrah haun. Dauc collha li iridu, ossia uahhlu f'mohhom li jigu haun giol Canada ahiar iokodu fein huma, u ech ghandom xi sold ighokodu jicluh Malta, il ghaliex haun xghol mghaunx u ittieni lil Maltin xghol mairidux jghatughom, il ghaliex hargitilghom ixxnigha li huma suppervi, u li ghandom jibzghou minnhom ghax juzau isschiechen, u haun xi erba arrestati, u infatti fuk ech già telku xi tliet Maltin lein Malta u ghandom jghaslu ghal'lahhar ta Jannar.

U ien li ien tifel mil belt u tifel ta liscola u naf b'linglis manistax insip xghol ghax imhabba il hazin, jehel ittajep, u daluakt icolli inuarrap min haun ien ucol, ghax il Canada geiia listess phal Malta.

Mghandix xi nghaidlech izied hlief inselli ghalic, u nitolboch li ech haun xi zbal iccorregiuli. (*)

Jen hu, serv fidil Malti tiach
EMMLE. CARUANA.

Il Cheŭcba tiegħi.

Ommi chienet Cheŭcba urietni
fi tfuliti;
biex fl'imħarbta triek ta ħajjti
daŭl tatini.

Imxejt seŭŭa,
bla tfixchil, ma dic id-dija;
sachemm jena
ruħi sibt fi żmien li mħabba.

Haŭn tempesti ŭisk cbar kamu,
illi riedu
jekirduni; u il cŭiet collu
minni tajjru.

F'dit-takbida
jen irfajt il fuk għajnejja:
tiegħi 'l Cheŭcba
faraġ tatni bid-daŭl taħha.

Għal xi żmien il cbar tempesti
qŭiet ħalleŭni:
issa raġġħu daru miegħi...
Aħ, xi ġrali!

X'kiegħed nara?...
Sħaba cherha, seŭda-seŭda,
lill mexxejja
Cheŭcba tiegħi tgħatti sejjra.

X'sejjer nagħmel issa ŭaħdi?...
Aħ! min lili,
f'dan id-dlam mitluf u mbicchi,
se'r imexxi?....

Għax is-sħaba
taħbic minni, tħalli, o Sbejjħa?
Aħ! cheċċiha!....
Ħniena icolloc minni! Ħniena!

FELIĊ BUHAĠAR.

Fit-22 ta Dicembru 1913.

Ma dûar id-dinja.

Pietroburgu (Russia)—Fil 10 u fil 11 ta jannar għamel tant silġ, li ilu ma icun bħalu 25 sena. Il belt tinsab midfuna taħtu. Hemm ma dûar 150 ruħ mejjtin. Is-silġ dâm nieżel jumejn sħaħ. Irħula char intemmu għal collox. Is-silġ chien tant kaŭŭi li kaleb żeuġ vaguni tal ferrovia mgħobbijin bil ħŭejjeġ.

Porfugas—fil 11 ta jannar—Sajjetta kaŭŭija fakkgħet fuk l'abitat. Ġarrfet il campnar tal Cnisja u il kanpiena il cbira nsabet mitfugħa fl'art, kalb il material.

Tokio—fit-12 ta jannar—Fil gżira ta Sako Urachi, il vulcan tafa' xeħta nar cbira, li biha tŭerŭer cull-ħadd. Il belt ta Kagoshima, li tagħmel sittin elf ruħ, u ir-rħula collha ta ma dûarha jinsabu ħuġġieġa nar. Ma dan kiegħdin ucoll jisemgħu terremoti ŭieħed f'ŭieħed; u il vulcan kiegħed iŭaddab iż-żrar micŭi tiegħu sa għoxrin mîl bgħid. In-nies ta Kagoshima u bosta oħrajn minn tal gżejjer ħarbu collha għall għonk it-triek.

Lima—fl'14 ta jannar—It-torok ta Callao jinsabu mgħarrkin mill'ilma tax-xmara li tala' għalihom, fil ŭakt li għamel terremot cbir u saret taħŭida tal ŭabx fil baħar.

Londra—f'li stess jum—IlMinistru Asquith telak għall Parigi, fejn hemm, dan il mument, il mara tiegħu.

Bruselles (Belgiu)— fil 11 ta jannar—Haŭn ucoll ilha nieżla ix-xita jumejn u kiegħdin isiru ħsarat cbar fl'oksma tar-raba. Il ġonna collha maħsuda mill'art. Ix-xmajjar tielgħin. Fil ŭied ta Mosa, li hu mgħarrak għal-collox, haŭn eluf ta djar mgħottija sa fuk bl'ilma.

Bengħażi — fil 10 ta jannar — Moħamed Ben Atmann, li, flimchien ma disgħa oħra, chien ħabat għal bniedem għarbi fil Campanja u ŭara li spâra fuku bla ma laktu ħataflu il merħla li chien isuk kuddiemu, gié dal għodu iccundannat għall għomru il ħabs; u id-disgħa l'oħra, għad li ma nkabdux, geŭ iccundannati għall meŭt (għax, scond il ligi tal Italia, il caŭza u is-sentenza isiru għalavolja contra min icun maħrub).

Ruma—fil 15—Vinezelos, Ministru tal Grecia, telak għall Parigi. Marru isellmulu f'li stazzion tal ferrovia, il Ministru talian Di San Giuliano, il General Garibaldi u il Cbarat tal Consolat tal Montenegru.

Londra — fit-12 — Il famusi Suffragisti bdeŭ is-sena tajjeb; f'ġurnata ŭaħda tefgħu żeuġ bombi, ŭaħda fi Stratford geŭŭa fabrica tal medicini u l'oħra f'dar privata ta Mill Street: imma l'eŭŭel bomba chellhom ix-xorti jinduŭu biha kabel ma fakkgħet u fgaŭha fl'ilma. Fuk il bomba mitfija sabu mictuba daŭn il chelmiet: *In-nisa iridu il vôt*. Il bomba ta *Mill Street* laħket fakkgħet u farrchet iż-żgieġ collu ta dic id-dar li intefgħet fiha.

—Ir-reŭŭixta tal ħaddiema fit-Transval kiegħda ticber. Fil ferrovia ta ma dûar Pretoria chellhom iŭakkfu ix-xogħol għal-collox. Fl'Orange ucoll hemm xiopru cbir bejn il ħaddiema ta Bloenfontein

(*) Aħna għandna id-draŭŭa, bħalma jafu il karrejja tagħna, li l'ittri tal *Emigrati* nħalluhom bl' *ortografia* taħhom; u hecc nagħmlu b'din ucoll, għad li is-Sur Manŭel Carŭana talabna inseŭŭuhielu. Billi aħna la nżommu favur u inkas contra l' *Emigrazioni*, daŭn l'ittri actar naraŭhom fihom saħħa bla mimsusa.

ID-DIREZZIONI.

Mil LUCERNA TAL ĦAJJA.—89. Fil Kuddiesa, ngħarfu l'Alla b'Mulejna, niżżuħ-ħajr, iberrdu il killa tiegħu u niġbdu il barca tiegħu fukna.

ESTER MICALLEF,

żagħżugħa ta 25 sena, bint Captan Nericu, mietet il Birgu, fis-sitta ta dan ix-xahar, ma għib ix-xemx, donnha maħtufa f'erba' ti jem minn marda l'actar kalila.

Cull-ħadd chelma ŭaħda: Chemm chienet tifla tajjba! U dan li sabet fejn tiddi ix-Xemx li ma tgħib katt.

Itolbu għal mistrieħ ta ruħha u għassabar ta niesha—fosthom is-Sur Micallef-Goggi, għażiż ħabib u chittieb tagħna.

MOGĦDIJA TAŻ-ŻMIEN.

XARADA.

L'*eŭŭel ŭieħed*, ta ma genbec;
l'*ieħor*, dac li taħlef bih;
jecc int tħobb id-dell u il ħdura,
chemm titgħaxxak *coltu* fih! S. S.

It-tŭiegiba għall'aħħar MISTOKSIJA chienet: *Co-cromba-isa.*

Billi ma giebha ħadd, illum għamilna *Xarada* mill'actar ħfief.